Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 12, 2010 Назад Головна

УДК 332

Є. М. Ахромкін,
кандидат економічних наук, доцент Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, завідувач магістратури державного управління Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ РЕГІОНУ

У статті розглянуто проблеми використання водних ресурсів на прикладі Луганського регіону.
Ключові слова: *водні ресурси, регіон, проблеми.*

Е. М. Ахромкин

Проблемы использования водных ресурсов региона Украины

В статье рассмотрены проблемы использования водных ресурсов на примере Луганского региона.
Ключевые слова: *водные ресурсы, регион.*

Akhromkin Eugen Mikhaylovich

Problems of the use of water resources of region of Ukraine

In the article the problems of the use of water resources are considered on the example of the Lugansk region.
Keywords: *water resources, region.*

Постановка проблеми. У сучасній науці та практиці під поняттям "водні ресурси" в самому широкому тлумаченні розуміють усі води нашої планети, тобто води поверхневого й підземного стоку, грунтові та підземні води, води гірських і полярних льодовиків, морські і океанічні води, атмосферні води та води штучних водних об'єктів. Відповідно до потреб матеріального виробництва під водними ресурсами слід розуміти придатні до використання запаси поверхневих і підземних вод певної території. Це в основному прісні води (річок, озер, водосховищ, льодовиків, грунтові й підземні води). Проте у зв'язку з тим, що підземні води, а також води озер, боліт і льодовиків використовуються в даний час порівняно мало і всі вони пов'язані з водами річок, під водними ресурсами великих територій і держав розуміють тільки величину середнього річного стоку річок. При оцінці водозабезпеченості окремих регіонів і економічних районів можуть враховуватися також запаси підземних, озерних та інших видів вод.

Вода є одним з найважливіших природних ресурсів. Насамперед це стосується прісної води, яку академік О. Ферсман назвав «найважливішим мінералом на Землі». Запаси прісної води на земній кулі (97 % усіх її запасів знаходиться в морях і океанах) обмежені [1]. Вони становлять лише 3 %, з них 2 % — в полярних льодовиках, і тільки 1 % знаходиться в рідкому стані, придатному для використання. Забезпеченість водою в розрахунку на одну людину за добу в різних країнах світу різна. В ряді держав з розвинутою економікою назріла загроза нестачі води. Дефіцит прісної води на Землі росте в геометричній прогресії.

Метою статті є **дослідження проблем використання водних ресурсів на прикладі Луганського регіону.**

Виклад основного матеріалу досліджень. По території Луганської області протікає близько 120 рік загальною довжиною 4556 км, у тому числі 6 річок довжиною близько 100 км. Середня густота річкової мережі складає 0,22 км/км^2. До основних річок, що мають водозбір більш 1000 км^2, відносяться Сіверський Донець, Айдар, Лугань, Деркул, Красна, Велика Кам´янка, Борова, Євсуг, Камишна. Поверхневий середньорічний стік у цілому по області невеликий і коливається в межах від 450 до 1460 млн. м^3. Найбільш великі озера розташовані в долинах річок Сіверський Донець (Біляєвське, Боброве, Ведмеже, Вовче) і Айдар (Глибоке, Закотянське, Плавневе). З метою раціонального використання поверхневих вод створено 358 ставків і водоймищ загальним обсягом близько 270 млн. м^3 і сумарною площею водяного дзеркала близько 8 тис. га. Підземні води містяться у відкладеннях різних геологічних періодів, усього нараховується більш 100 підземних джерел. Їхнє живлення здійснюється за рахунок інфільтрації атмосферних опадів і конденсації. Прогнозний запас прісних вод складає близько 1 млрд. м^3/рік.

В області існує проблема скидання в стічні води рідких відходів промислового виробництва. У 2001 р. цей показник склав 294 млн. м^3, з них не очищено - 46 млн. м^3, пройшли недостатнє очищення - 248 млн. м^3. Питні та технічні води підземні води розвідані на 73 ділянках. У 2006 році розроблялося 58 ділянок, видобуток з яких склав понад 513 тис. м^3/добу. Сумарна кількість затверджених (балансових) запасів складає майже 1,8 млн м^3/добу за категоріями А+В+С$_1$. Найбільш перспективним для розробки є Деркульське (ділянка Колесневська), запаси якого складають 20,600 тис. м^3/добу категоріями А+В+С$_1$ і ділянка Даніловська із запасами 28,600 тис. м^3/добу категоріями А+В+С$_1$. Мінеральні підземні води розвідані на 11 ділянках з запасами майже 2,6 тис. м^3/добу, у тому числі столових вод – одна ділянка з запасами 72 тис. м^3/добу за категоріями А+В+С$_1$. На цей час до експлуатації залучено 6 ділянок. Мінеральні води використовуються для лікувальних цілей і промислового розливу. Запаси мінеральних вод ділянок, що розробляються, складають 2090 м^3/добу. Перспективним для освоєння є родовище бромистих вод Весела Гора і двома ділянками: Весела Гора і Лиса Гора, запаси яких складають 1009,0 м^3/добу. Всі родовища мінеральних вод із затвердженими запасами знаходяться в експлуатації, проте ступінь їх використання дуже низький (1 %). Мінеральні води представлені бромистими (на 6 ділянках), з яких в одній міститься залізо (родовище «Соснове» в Станично-Луганському районі). На двох ділянках Новопськовського родовища мінеральна вода без специфічних компонентів і особливостей. Затверджені запаси дренажних вод на 7 ділянках складають 34,53 тис. м^3/добу, з них 2 ділянки із затвердженими запасами 11,48 тис. м^3/добу не розробляються.

Зниження споживання свіжої води відбувалося по всіх регіонах країни. В середньому в Україні за період з 1990р. по 2008р. споживання води знизилося в 2,9 рази. По Луганській області зниження споживання води склало 5,4 рази. По деяких регіонах відбувалося незначне підвищення споживання води, але проблема забезпеченості водними ресурсами має місце у зв'язку із світовими тенденціями нестачі питної води. За власними розрахунками згідно даних статистичної звітності споживання свіжої води у 2008 р. в Україні склало на 1 жителя 222 м^3 на рік. По Луганській області цей показник складає 99 м^3 на 1 мешканця області на рік. Згідно розрахунку нормативного споживання води на одну особу в об'ємі 6 м^3/міс. потрібності складають 72 м^3 на рік. Фактичне споживання у 2008 р. склало 38 м^3.(табл.. 1 та 2)

Таблиця 1. Споживання свіжої води за регіонами України за період 1990-2008р. [2]

	1990 (млн.м^3)	2000 (млн.м^3)	2005 (млн.м^3)	2007 (млн.м^3)	2008 (млн.м^3)	Зниження споживання (рази) 2008р. співст. до 1990р.
Україна	30201	12991	10188	10995	10265	2,9
Львівська	552	219	203	191	187	2,9
Івано-Франківська	289	111	104	103	100	2,9
Закарпатська	144	70	44	38	37	3,9
Чернівецька	109	57	68	60	60	1,8

Волинська	187	121	71	80	78	2,4
Рівненська	268	125	160	167	174	1,5
Вінницька	1894	696	125	113	107	17,7
Хмельницька	363	156	102	127	106	3,4
Тернопільська	183	65	66	66	59	3,1
Київська	2131	1132	812	862	881	2,4
Чернігівська	285	122	149	154	148	1,9
Житомирська	282	107	101	163	166	1,7
Кіровоградська	270	86	53	44	46	5,8
Черкаська	563	214	246	243	243	2,3
Харківська	785	408	295	295	317	2,5
Сумська	281	115	109	110	111	2,5
Полтавська	478	248	206	292	271	1,7
Запорізька	4598	1702	1076	1464	1286	3,6
Дніпропетровська	3599	1756	1579	1461	1462	2,4
Донецька	3419	1751	1508	1633	1527	2,2
Луганська	1261	408	254	241	232	5,4
Херсонська	2161	639	610	923	669	3,2
Одеська	1315	479	330	360	321	4,1
Миколаївська	785	277	194	233	205	3,8
Автономна республіка Крим	2735	1106	791	784	687	3,9

Таблиця 2. Використання свіжої води в Луганській області (млн. м^3) [3]

	1995 р.	2000 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.
Забір води для використання з природних водних об'єктів	1003	531	396	383	389	378	367
Забір води для використання з природних водних об'єктів з розрахунку на одну особу, м^3	357	204	161	158	162	160	117
Використання свіжої води	954	408	268	254	250	241	232
% до загального обсягу	95,1	76,8	67,7	66,3	64,2	63,8	63,2
зокрема для виробництва	494	181	131	123	127	126	123
% до загального обсягу	49,3	34,1	33,1	32,1	32,6	33,3	33,5
для побутових і питних потреб	350	189	119	113	105	96	90
% до загального обсягу	34,9	35,6	30,1	29,5	27,0	25,4	24,5
з розрахунку на одну особу, м^3	125	72	48	47	44	41	38
Використання води на сільськогосподарські потреби	51	12	5	4	3	3	3
зрошування	59	11	3	3	3	4	5
Втрати води при транспортуванні (млн. м^3)	94	125	128	127	138	136	136

Висновки. Таким чином, слід зауважити, що результати розрахунків дають статистичну характеристику споживання свіжої води в Україні, що є підставою для вироблення твердження про стійку тенденцію зменшення використання води. Вода –це необхідна умова існування всього живого на Землі. Реальну небезпеку складає не тільки кіль кісне погіршення води, але і масштабне погіршення її якості. Раціональне використання і охорона природних ресурсів найважливіша задача сучасності. Людство використовує все більше вод для забезпечення різноманітних потреб населення.

Список літератури

1. Ферсман А.Е.// Энциклопедия для детей.- М., 1995.- Т. 4.- С.614-618.
2. Статистичний щорічник України за 2008 рік / Держкомстат України; за ред. О.Г.Осауленка. – К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство”, 2009. – 566 с.
3. Статистична інформація Головного управління статистики у Луганській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lugastat.lg.ua/statinform.htm.

2483 poligrafua 3929 PORT bigmir)net 3796 2419
ТОВ "ДКС Центр"